WORLD FORUM ON ACADEMIC INNOVATION AND DIGITAL LITERACY

ZAMONAVIY JAMIYATDA IJTIMOIY MUAMMOLARNI HAL ETISHDA IJTIMOIY ISHNING ROLI

Termiz davlat pedagogika instituti

Pedagogika kafedrasi v/b. dotsenti

*pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktor*i

(PhD) Shaydullayeva Kamola Shapulatovna

Termiz davlat pedagogika instituti

Pedagogika va ijtimoiy fanlar fakulteti

Pedagogika yónalishi 3 -bosqich talabalari

Qurbonova Dilichehra Ochil qizi

Omonova Sarvara Bahrom qizi

Annotatsiya:

Ushbu maqolada zamonaviy jamiyatda yuzaga kelayotgan ijtimoiy muammolarni hal etishda ijtimoiy ishning o'rni va ahamiyati ilmiy jihatdan tahlil qilinadi. Xususan, ijtimoiy tengsizlik, kambag'allik, ishsizlik, migratsiya, oilaviy muammolar va ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlar bilan ishlash jarayonida ijtimoiy ishning nazariy asoslari va amaliy mexanizmlari yoritib beriladi. Maqolada ijtimoiy ishning zamonaviy metodlari, innovatsion yondashuvlari hamda davlat va jamiyat hamkorligi asosida ijtimoiy muammolarni bartaraf etish yo'llari keng tahlil etiladi. Shuningdek, ijtimoiy ish faoliyatining samaradorligini oshirishda raqamli texnologiyalar, profilaktik chora-tadbirlar va kompleks yondashuvlarning o'rni asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: ijtimoiy ish, ijtimoiy muammolar, ijtimoiy himoya, kambag'allik, ishsizlik, migratsiya, ijtimoiy siyosat, innovatsion yondashuv, kompleks yondashuv,

samaradorlik

Anotation:

This article analyzes the role and significance of social work in addressing social problems in modern society. In particular, it explores the theoretical foundations and practical mechanisms of social work in dealing with issues such as social inequality, poverty, unemployment, migration, family-related challenges, and vulnerable populations. The paper highlights modern methods and innovative approaches in social work, as well as the importance of cooperation between the state and society in solving social problems. Furthermore, it substantiates the role of digital technologies, preventive measures, and comprehensive approaches in enhancing the effectiveness of social work activities.

Keywords: social work, social problems, social protection, poverty, unemployment, migration, social policy, innovative approaches, comprehensive approach, efficiency.

Kirish

Zamonaviy jamiyat taraqqiyoti jarayonida ijtimoiy muammolar ko‘lami va murakkabligi ortib borayotganligi ijtimoiy ishning ahamiyatini yanada oshirmoqda. Globallashuv, urbanizatsiya, iqtisodiy o‘zgarishlar, demografik jarayonlar va texnologik rivojlanish natijasida jamiyatda yangi ijtimoiy xavf-xatarlar va muammolar yuzaga kelmoqda. Xususan, kambag‘allik, ishsizlik, ijtimoiy tengsizlik, migratsiya, oilaviy nizolar, nogironlik, ijtimoiy yetimlik kabi muammolar zamonaviy jamiyatning dolzarb masalalaridan biri sifatida namoyon bo‘lmoqda. Bunday sharoitda ushbu muammolarni tizimli, kompleks va ilmiy asosda hal etishda ijtimoiy ishning roli beqiyosdir. Ijtimoiy ish nafaqat yordam ko‘rsatish faoliyati, balki ijtimoiy

barqarorlikni ta’minlovchi, inson huquqlarini himoya qiluvchi va jamiyat taraqqiyotiga xizmat qiluvchi muhim institut sifatida shakllanmoqda. O‘zbekiston Respublikasida ham ijtimoiy muammolarni hal etish va aholining turmush darajasini yaxshilash davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida har bir fuqaroning ijtimoiy ta’minot olish huquqi kafolatlangan bo‘lib, bu norma davlatning ijtimoiy yo‘naltirilgan siyosatini aks ettiradi. Konstitutsiyaviy normalarga muvofiq, davlat aholining ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlarini qo‘llab-quvvatlash, ularga munosib turmush sharoitlarini yaratish va ijtimoiy adolatni ta’minlash majburiyatini o‘z zimmasiga oladi. Bu esa ijtimoiy ish faoliyatining huquqiy asoslarini belgilab beradi.

So‘nggi yillarda mamlakatda ijtimoiy sohani isloh qilish, ijtimoiy xizmatlar sifatini oshirish va ijtimoiy muammolarni samarali hal etishga qaratilgan qator normativ-huquqiy hujjatlar qabul qilindi. Jumladan, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ijtimoiy himoya tizimini takomillashtirish, kambag‘allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishga qaratilgan farmon va qarorlari ijtimoiy ishning yangi bosqichga ko‘tarilishiga xizmat qilmoqda. “Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi” doirasida amalga oshirilayotgan islohotlar ijtimoiy sohada tub o‘zgarishlarni yuzaga keltirib, ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish tizimini modernizatsiya qilishga zamin yaratmoqda. Ushbu strategiyada aholining ijtimoiy himoyasini kuchaytirish, kambag‘allik darajasini qisqartirish, bandlikni ta’minlash va ijtimoiy xizmatlar qamrovini kengaytirish asosiy ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Bundan tashqari, “Ijtimoiy xizmatlar to‘g‘risida”gi Qonunning qabul qilinishi ijtimoiy ish faoliyatining huquqiy asoslarini yanada mustahkamladi. Mazkur qonun ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatishning aniq mexanizmlarini belgilab, xizmatlar sifatini nazorat qilish, ularning manzilliligini ta’minlash va ijtimoiy ish mutaxassislarining faoliyatini tartibga solishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, ijtimoiy xizmatlar tizimida davlat va nodavlat sektor hamkorligini rivojlantirish, ijtimoiy buyurtma va grantlar asosida xizmatlar

ko‘rsatishni yo‘lga qo‘yish kabi yangi mexanizmlar joriy etilmoqda. Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy muammolarni hal etishda ijtimoiy ishning roli faqatgina muammolarni bartaraf etish bilan cheklanib qolmay, balki ularning oldini olish, profilaktika qilish va ijtimoiy rivojlanishni ta’minlashga ham qaratilgan. Shu nuqtai nazardan, ijtimoiy ish faoliyatida innovatsion yondashuvlar, raqamli texnologiyalar, kompleks xizmatlar, multidisiplinar hamkorlik va individual yondashuv tamoyillarining joriy etilishi muhim ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, ehtiyojmand qatlamlarni aniqlash va ularga manzilli yordam ko‘rsatishda “Temir daftar”, “Ayollar daftari” va “Yoshlar daftari” kabi tizimlarning joriy etilishi ijtimoiy ish samaradorligini oshirishda muhim vosita bo‘lib xizmat qilmoqda. Shuningdek, ijtimoiy ish faoliyatining rivojlanishi ijtimoiy siyosatning boshqa yo‘nalishlari bilan uzviy bog‘liq holda amalga oshiriladi. Ta’lim, sog‘liqni saqlash, bandlik, huquqni muhofaza qilish va boshqa sohalar bilan integratsiyalashgan holda olib borilayotgan ijtimoiy ish jarayonlari ijtimoiy muammolarni kompleks hal etish imkonini beradi. Bu esa ijtimoiy ishning nafaqat alohida bir faoliyat turi, balki jamiyatning barqaror rivojlanishini ta’minlovchi muhim tizim ekanligini ko‘rsatadi. Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy muammolarni hal etishda ijtimoiy ishning roli tobora ortib borayotganligi, uning ilmiy asoslarini chuqur o‘rganish va amaliy mexanizmlarini takomillashtirish zarurati dolzarb masala sifatida namoyon bo‘lmoqda. Mazkur maqolaning asosiy maqsadi ijtimoiy ishning nazariy va amaliy asoslarini yoritish, uning zamonaviy jamiyatdagi o‘rni va ahamiyatini tahlil qilish hamda ijtimoiy muammolarni hal etishda samarali yondashuvlarni aniqlashdan iboratdir.

Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy muammolar ko‘lamining kengayib borishi va ularning murakkab xarakter kasb etishi ijtimoiy ish faoliyatini nafaqat zarur, balki strategik ahamiyatga ega bo‘lgan tizimga aylantirmoqda. Ijtimoiy ish jamiyatdagi ijtimoiy muvozanatni saqlash, ijtimoiy adolatni ta’minlash va aholining turli qatlamlari o‘rtasidagi tafovutlarni kamaytirishda muhim vosita sifatida namoyon bo‘ladi. Ayniqsa,

ijtimoiy tengsizlik, kambag‘allik, ishsizlik, ijtimoiy himoyasizlik, migratsiya jarayonlari, urbanizatsiya natijasida yuzaga kelayotgan ijtimoiy ziddiyatlar kabi muammolarni hal etishda ijtimoiy ishning roli yanada ortib bormoqda. Bu jarayonda ijtimoiy ish nafaqat yordam ko‘rsatish, balki muammolarning ildiz sabablarini aniqlash, ularni bartaraf etish va kelajakda oldini olishga qaratilgan kompleks faoliyat sifatida qaraladi.

Ijtimoiy ishning zamonaviy bosqichdagi rivojlanishida uning nazariy asoslari bilan bir qatorda amaliy mexanizmlari ham muhim ahamiyat kasb etadi. Ijtimoiy ish faoliyati insonparvarlik, ijtimoiy adolat, tenglik, inson huquqlariga hurmat kabi tamoyillarga asoslanib, jamiyatning barcha a’zolari uchun teng imkoniyatlar yaratishga qaratilgan. Bu esa ijtimoiy ishni faqat muhtoj qatlamlarga yordam berish bilan cheklanib qolmay, balki jamiyatdagi umumiy farovonlikni ta’minlashga xizmat qiluvchi tizim sifatida shakllantiradi. Shu nuqtai nazardan, ijtimoiy ish faoliyati individual, guruh va jamoa darajasida olib borilib, har bir darajada o‘ziga xos metod va yondashuvlarni talab etadi. Zamonaviy ijtimoiy ishning muhim xususiyatlaridan biri bu uning kompleks va integratsiyalashgan xarakterga ega ekanligidir. Ijtimoiy muammolar ko‘pincha bir nechta omillar bilan bog‘liq bo‘lib, ularni faqat bitta yo‘nalish doirasida hal etish mumkin emas. Masalan, kambag‘allik muammosi faqat moliyaviy yetishmovchilik bilan bog‘liq bo‘lmay, balki ta’lim darajasi, sog‘liq holati, bandlik imkoniyatlari, ijtimoiy muhit kabi ko‘plab omillar bilan uzviy bog‘liqdir. Shu sababli ijtimoiy ish faoliyatida kompleks yondashuv qo‘llanilib, turli soha mutaxassislari – pedagoglar, psixologlar, shifokorlar, yuristlar va boshqa mutaxassislar o‘zaro hamkorlikda faoliyat olib boradi. Bunday multidisiplinar yondashuv ijtimoiy muammolarni chuqur tahlil qilish va samarali yechimlar ishlab chiqish imkonini beradi. Ijtimoiy ishning zamonaviy rivojlanishida innovatsion yondashuvlarning joriy etilishi alohida ahamiyatga ega. Innovatsiyalar ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish jarayonini soddalashtirish, ularning sifatini oshirish va aholiga yaqinlashtirishga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar asosida ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish, elektron reyestrlar orqali ehtiyojmand qatlamlarni aniqlash, masofaviy maslahat xizmatlarini yo‘lga qo‘yish kabi yangiliklar ijtimoiy ish samaradorligini sezilarli darajada oshirmoqda. Bu esa, ayniqsa, chekka hududlarda yashovchi yoki jismoniy imkoniyatlari cheklangan shaxslar uchun katta qulayliklar yaratadi. Shu bilan birga, raqamlashtirish jarayoni ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatishda shaffoflik va hisobdorlikni ta’minlab, korrupsion holatlarning oldini olishga ham xizmat qiladi.

Ijtimoiy ishning muhim yo‘nalishlaridan biri – bu profilaktik faoliyatni tashkil etishdir. Zamonaviy yondashuvlarga ko‘ra, ijtimoiy muammolarni faqat yuzaga kelgandan keyin hal etish emas, balki ularning oldini olish ustuvor ahamiyatga ega. Shu maqsadda ijtimoiy ish faoliyatida ma’naviy-ma’rifiy tadbirlar, psixologik treninglar, ijtimoiy loyihalar, yoshlar bilan ishlash dasturlari keng joriy etilmoqda. Bu esa jamiyatda salbiy ijtimoiy hodisalarning kamayishiga, sog‘lom ijtimoiy muhit shakllanishiga va ijtimoiy barqarorlikning mustahkamlanishiga xizmat qiladi. Bundan tashqari, ijtimoiy ish faoliyatida jamoatchilik va fuqarolik jamiyati institutlari bilan hamkorlik alohida o‘rin tutadi. Nodavlat notijorat tashkilotlar, volontyorlik harakatlari, xayriya fondlari ijtimoiy muammolarni hal etishda faol ishtirok etib, davlat organlari faoliyatini to‘ldiradi. Bu hamkorlik ijtimoiy xizmatlar qamrovini kengaytirish, resurslardan samarali foydalanish va innovatsion g‘oyalarni amaliyotga joriy etishda muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, ijtimoiy loyihalar va grantlar asosida amalga oshirilayotgan dasturlar jamiyatdagi muammolarni hal etishda yangi yondashuvlarni shakllantirmoqda. Ijtimoiy ishning samaradorligi bevosita ushbu sohada faoliyat yuritayotgan mutaxassislarning kasbiy tayyorgarligi va kompetensiyalariga bog‘liqdir. Zamonaviy ijtimoiy ish mutaxassisi keng qamrovli bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishi, ijtimoiy muammolarni tahlil qila olishi, samarali kommunikatsiya o‘rnatishi, innovatsion texnologiyalardan foydalana olishi lozim. Shu sababli ijtimoiy ish sohasida kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish, ularning malakasini muntazam

oshirib borish va ilmiy tadqiqotlar bilan integratsiyasini kuchaytirish muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Shu bilan birga, ijtimoiy ishning zamonaviy jamiyatdagi roli uning ijtimoiy rivojlanishga qo‘shayotgan hissasi bilan ham belgilanadi. Ijtimoiy ish nafaqat mavjud muammolarni hal etishga, balki jamiyatning barqaror rivojlanishini ta’minlashga xizmat qiladi. Bu jarayonda ijtimoiy kapitalni rivojlantirish, aholining ijtimoiy faolligini oshirish, ijtimoiy integratsiyani ta’minlash kabi vazifalar muhim o‘rin tutadi. Natijada ijtimoiy ish jamiyatning ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotida muhim omilga aylanadi. Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy muammolarni hal etishda ijtimoiy ishning roli keng qamrovli va ko‘p qirrali bo‘lib, u nafaqat yordam ko‘rsatish, balki ijtimoiy tizimni takomillashtirish, ijtimoiy adolatni ta’minlash va inson farovonligini oshirishga qaratilgan kompleks faoliyat sifatida namoyon bo‘ladi.

Ijtimoiy ishning zamonaviy jamiyatdagi rolini yanada chuqurroq anglash uchun uning institutsional rivojlanishi va tizimli boshqaruv mexanizmlarini ham tahlil qilish zarur. Bugungi kunda ijtimoiy ish alohida professional faoliyat turi sifatida shakllanib, o‘zining ilmiy-nazariy asoslari, metodologiyasi va amaliy instrumentlariga ega bo‘lgan mustaqil tizimga aylangan. Ushbu tizim doirasida ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish jarayonlari standartlashtirilmoqda, xizmatlarning sifati va samaradorligi bo‘yicha aniq mezonlar ishlab chiqilmoqda hamda ularning monitoringi yo‘lga qo‘yilmoqda. Bu esa ijtimoiy ish faoliyatini tartibga solish, uning natijadorligini oshirish va jamiyat ehtiyojlariga moslashuvchanligini ta’minlash imkonini beradi. Zamonaviy ijtimoiy ish faoliyatida ehtiyojlarni aniqlash va ularga mos xizmatlar ko‘rsatish jarayoni muhim o‘rin tutadi. Bu jarayonda ijtimoiy diagnostika, ya’ni shaxs, oila yoki guruhning ijtimoiy holatini chuqur o‘rganish, muammolar sabablarini aniqlash va ular asosida individual ish rejasini ishlab chiqish muhim ahamiyat kasb etadi. Ijtimoiy diagnostika natijalari asosida ishlab chiqilgan individual yondashuv esa ijtimoiy xizmatlarning samaradorligini oshiradi, chunki har bir holat o‘ziga xos bo‘lib, umumiy yondashuv har doim ham kutilgan natijani bermaydi. Shu sababli ijtimoiy ish amaliyotida shaxsga

yo‘naltirilgan yondashuv ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Ijtimoiy ishning yana bir muhim jihati uning iqtisodiy omillar bilan chambarchas bog‘liqligidir. Ijtimoiy muammolarning aksariyati iqtisodiy sabablarga ega bo‘lib, ularni hal etishda bandlikni ta’minlash, kasb-hunar o‘rgatish, tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash kabi chora-tadbirlar muhim o‘rin tutadi. Shu nuqtai nazardan, ijtimoiy ish faoliyatida iqtisodiy integratsiya mexanizmlaridan foydalanish, ya’ni ehtiyojmand shaxslarni iqtisodiy faoliyatga jalb etish, ularning daromad manbalarini yaratish orqali ijtimoiy muammolarni bartaraf etish muhim ahamiyatga ega. Bu esa ijtimoiy yordam tizimini passiv qo‘llab-quvvatlashdan faol rivojlantiruvchi modelga o‘tkazadi. Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy ishning samaradorligini oshirishda innovatsion boshqaruv yondashuvlari ham muhim rol o‘ynaydi. Xususan, loyiha asosida boshqaruv, ijtimoiy dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirish, natijalarni baholash va tahlil qilish tizimlari keng qo‘llanilmoqda. Ijtimoiy loyihalar orqali muayyan muammolarni hal etishga qaratilgan maqsadli dasturlar ishlab chiqilib, ularning samaradorligi aniq ko‘rsatkichlar asosida baholanadi. Bu esa resurslardan oqilona foydalanish, ijtimoiy xizmatlar sifatini oshirish va yangi innovatsion g‘oyalarni amaliyotga joriy etishga xizmat qiladi. Shuningdek, ijtimoiy ish faoliyatida madaniy va milliy xususiyatlarni hisobga olish ham muhim omil hisoblanadi. Har bir jamiyat o‘ziga xos qadriyatlar, an’analar va ijtimoiy munosabatlar tizimiga ega bo‘lib, ijtimoiy ish jarayonida ushbu omillarni inobatga olish zarur. Bu esa ijtimoiy xizmatlarning samaradorligini oshiradi, chunki ular aholining real ehtiyojlari va mentalitetiga mos holda tashkil etiladi. Shu nuqtai nazardan, milliy model asosida ijtimoiy ishni rivojlantirish, uni xalqaro tajriba bilan uyg‘unlashtirish muhim vazifa hisoblanadi. Ijtimoiy ishning zamonaviy rivojlanishida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining o‘rni tobora ortib bormoqda. Elektron hukumat tizimlari, onlayn platformalar, mobil ilovalar orqali ijtimoiy xizmatlar ko‘rsatish imkoniyatlari kengaymoqda. Bu esa fuqarolarga xizmatlardan tezkor va qulay foydalanish imkonini yaratadi, ijtimoiy xizmatlar tizimining ochiqligi va shaffofligini

ta’minlaydi. Shu bilan birga, ma’lumotlar bazalari va analitik tizimlar orqali ijtimoiy muammolarni prognoz qilish, ularning rivojlanish tendensiyalarini aniqlash va oldindan choralar ko‘rish imkoniyati paydo bo‘lmoqda. Ijtimoiy ish faoliyatining yana bir muhim yo‘nalishi – bu ijtimoiy reabilitatsiya va reintegratsiya jarayonlarini tashkil etishdir. Turli ijtimoiy muammolarga duch kelgan shaxslarni jamiyatga qayta moslashtirish, ularning ijtimoiy faolligini tiklash va mustaqil hayot kechirishga tayyorlash ijtimoiy ishning muhim vazifalaridan biridir. Bu jarayonda psixologik yordam, kasbiy tayyorgarlik, huquqiy maslahatlar va ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash choralari kompleks tarzda amalga oshiriladi. Natijada shaxslarning jamiyatdagi o‘rni tiklanadi va ular faol ijtimoiy hayotga qaytadi. Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy muammolarni hal etishda ijtimoiy ishning roli nafaqat muammolarni bartaraf etish, balki jamiyatning barqaror rivojlanishini ta’minlash, ijtimoiy adolatni qaror toptirish va inson kapitalini rivojlantirishga qaratilgan kompleks faoliyat sifatida namoyon bo‘lmoqda. Ijtimoiy ishning samaradorligi esa uning ilmiy asoslanganligi, innovatsion yondashuvlarga tayanishi, davlat va jamiyat hamkorligi hamda inson manfaatlariga yo‘naltirilganligi bilan belgilanadi.

XULOSA

Yuqoridagi ilmiy tahlillar asosida shuni ta’kidlash mumkinki, zamonaviy jamiyatda ijtimoiy muammolarni hal etishda ijtimoiy ishning roli beqiyos darajada ortib bormoqda. Ijtimoiy ish nafaqat muammolarga javob qaytaruvchi faoliyat, balki ularning ildiz sabablarini aniqlovchi, oldini oluvchi va jamiyat rivojiga xizmat qiluvchi kompleks tizim sifatida namoyon bo‘ladi. Ayniqsa, ijtimoiy tengsizlik, kambag‘allik, ishsizlik, migratsiya va boshqa ijtimoiy xavf omillari kuchayib borayotgan sharoitda ijtimoiy ishning ilmiy asoslangan, tizimli va innovatsion yondashuvlarga tayanishi muhim ahamiyat kasb etadi. Tahlillar shuni ko‘rsatadiki, ijtimoiy ish samaradorligi uning kompleks yondashuvga asoslanishi, turli sohalar bilan integratsiyalashuvi,

zamonaviy texnologiyalarni qo‘llashi va profilaktik faoliyatni kuchaytirishi bilan bevosita bog‘liqdir. Shu bilan birga, ijtimoiy ish tizimining rivojlanishi davlat siyosati, normativ-huquqiy baza va institutsional islohotlar bilan uzviy aloqada ekanligi namoyon bo‘ldi. O‘zbekiston Respublikasida ijtimoiy sohada amalga oshirilayotgan keng ko‘lamli islohotlar, qabul qilinayotgan qonunlar va farmonlar ijtimoiy ish faoliyatini yangi bosqichga olib chiqishga xizmat qilmoqda. Zamonaviy jamiyatda ijtimoiy muammolarni hal etishda ijtimoiy ishning roli nafaqat dolzarb, balki strategik ahamiyatga ega bo‘lib, uning rivojlanishi jamiyat barqarorligi, ijtimoiy adolat va inson farovonligini ta’minlashning muhim omillaridan biri hisoblanadi. Kelgusida ijtimoiy ish faoliyatini yanada takomillashtirish, innovatsion yondashuvlarni keng joriy etish, mutaxassislar tayyorlash tizimini rivojlantirish hamda davlat va jamoatchilik hamkorligini mustahkamlash ushbu sohaning samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent, 2023.
2. “Ijtimoiy xizmatlar to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuni. – Toshkent, 2022.
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining ijtimoiy himoya va kambag‘allikni qisqartirishga oid farmon va qarorlari to‘plami. – Toshkent, 2020–2024.
4. “Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi” hujjatlari to‘plami. – Toshkent, 2022.
5. Abdullayeva N. **Ijtimoiy ish nazariyasi va amaliyoti.** – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
6. Karimov I., Rasulov A. **Ijtimoiy siyosat asoslari.** – Toshkent: Iqtisodiyot, 2019.
7. “Ijtimoiy ish asoslari” o‘quv qo‘llanma. – Toshkent: O‘zbekiston Milliy universiteti nashriyoti, 2021.

8. O‘zbekiston Respublikasi Bandlik va kambag‘allikni qisqartirish vazirligi materiallari. – Toshkent, 2023.

9. Ijtimoiy tadqiqotlar instituti tahliliy hisobotlari. – Toshkent, 2021–2024.

10. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi ma’lumotlari. – Toshkent, 2023.